

nutí 4 hodiny při 210°F (t. j. 98.9° C), pak ochlazení na normální teplotu, pak opět stárnutí 8 hod. při 315°F (t. j. 157°C). Doba potřebná pro vytvrzování při tomto procesu je kratší než původně doporučených 24 hodin stárnutí při 250°F (t. j. 121°C), již se užívalo při jednoduchém stárnutí. Používání tohoto stárnutí ve dvou stupních se však doporučuje jen pro plechy. U ostatních polotovarů se doporučuje jednoduché vytvrzování. Nebezpečí mezikrystalické koroze je v obou případech asi stejné, nicméně však přerušované stárnutí dává nižší mechanické hodnoty.

Pro zlepšení hlubokého tahu se v Americe používá vyšších teplot při tažení. Ačkoliv s ohledem na mazadla je omezeno použití vyšší teploty asi do 700°F (t. j. 371°C), dosahovalo se velmi příznivých výsledků již při 400°F (t. j. 204°C).

Pro odstředivě lité odlitky s vysokou pevností se v Americe používá slitiny s 3.5% Cu, 0.5% Be případně s 1.3% Co. Slitina s Co dává také výborné výsledky při kování. Jinak se pro odlitky lité do písku a stříkané používá slitin u nás běžných.

Pro stříkané odlitky si však stále udržuje svou posici zinek. Takřka 60% všech stříkaných odlitků je ze zinkových slitin.

Ing. Vlý

*) The Iron Age - January 3, 1946.

Výchova hutnických inženýrů. *) 669:62

Zajímavé jsou americké názory na to, co má vše ovládati hutní inženýr - absolvent školy, aby vyhověl všem požadavkům, kladeným na něj při jeho budoucím zaměstnání. Absolvovaný inženýr musí ovládati pečlivě statistiky, musí umět jednati s lidmi, musí mít dobrou znalost všech hutních procesů a pracovních postupů v dílnách, jakož i schopnost přijíti nesnázím na kloub a vésti výzkumnou práci. Podstatné požadavky ve školení mladých inženýrů jsou zejména:

1. dobrá zručnost v hutnické laboratoři,
2. 3-6 měsíců praxe v provádění mechanických zkoušek a v přípravě statistických souhrnů výsledků zkoušek,
3. několik měsíců praxe v hutnické laboratoři,
4. konečné školení ve výrobě v jednotlivých odděleních.

*) Steel - March 4, 1946.

Rozdělení dělníků ve slévárnách. 621.74:331.7

Sdružení amerických slévárenských odborníků provedlo šetření ve 235 slévárnách o tom, jak jsou rozdělení dělníci podle pracovních skupin. Při tom vyšlo najevo, že ve všech slévárnách, a to jak ve slévárnách oceli, tak i v slévárnách šedé litiny a barevných kovů, je průměrně 17.9% slevačů, 15% je zaměstnáno čištěním odlitků, 13.8% je zaměstnáno ostatními slévárenskými pracemi a 8.5% jsou jádraři. Zajímavé je také srovnání mezi jednotlivými druhy sléváren. Tak na př. ve slévárnách šedé litiny je slevačů 22.1%, ve slévárnách ocelové litiny jen 10.8%, ve slévárnách barevných kovů 17.4%. Jádrařů je ve slévárnách šedé litiny 10.5%, přibližně totéž množství ve slévárnách barevných kovů, kdežto ve slévárnách ocelové litiny jen 6.8% z celkového počtu zaměstnanců. Čističů odlitků je ve slévárnách šedé litiny 13.7%, ve slévárnách barevných kovů 15.47% a ve slévárnách oceli 23.6%. Administrativních sil je ve všech slévárnách 2.2%, předáků (foremen) je 4.1% a vedoucích úředníků (supervisors) 1.7% celkového počtu zaměstnanců. Zbytek osazenstva je zaměstnán různými pracemi, jako tepelným zpracováním, nakládáním atd.

Účelem tohoto šetření bylo určit, jaké druhy práce se provádějí v jednotlivých slévárnách, aby si pak podle toho různé závody mohly porovnatí procento jednotlivých svých zaměstnanců s tímto průměrem.

Ing. Vlý

*) Steel - March 4, 1946.

Cena hliníku. *) 669.713:338.5

Američtí odborníci prohlašují, že v hliníkárnách v Americe bude možno vyráběti nyní hliník za cenu 7 - 8 cts/lbs (t. j. 7.70 - 8.80 Kčs za 1 kg). Aluminium Company of Amerika k tomu prohlašuje, že bude moci vyráběti hliník asi za prodejní cenu 10 cts/lbs (t. j. asi 11 Kčs za 1 kg). Ing. Vlý

*) The Iron Age - January 3, 1946.

Vliv nedostatku uhlí na výrobu oceli. *)

Podle prohlášení britského ministra zásobování (Minister of Supply) v poslanecké sněmovně, bylo v důsledku nedostatečného přísunu uhlí vyrobeno v měsíci únoru, březnu a dubnu 1946 ve Velké Británii asi o 100.000 t oceli méně než plánováno.

*) Foundry Trade Journal, May 30, 1946.

Přehled hutnické literatury.

Uspořádání přehledů.

Ing. S. Medonos. Praha.

Účelem *Přehledu* je usnadniti čtenářům *Hutnických listů* sledování novinek v technické literatuře.

A. Nové knihy.

Hlídkka *Nové knihy* bude zaznamenávati důležité knižní novinky a několika větami zachycovati stručný obsah registrovaných publikací. Nebude obsahovati posudky (recenze) zaznamenaných spisů, ani uváděti závěry, k nimž autoři v origi-

nálních pracích docházejí. Záznam má čtenáře informovati především o tom, o čem se v registrované publikaci píše. Posudky zvláště důležitých spisů budou uveřejňovány v hlídce *Vyšlé knihy*.

Uspořádání záznamů knih odpovídá katalogizačnímu předpisu *Technického dokumentačního střediska* 1). Jednotlivé údaje jsou umístěny tak, aby nejdůležitější data byla u záznamu, opsaného

nebo nalepeného na kartotékový lístek formátu A6 (105×148 mm), na první pohled patrná. Čtenář si tyto lístky může pak zařadit do své vlastní kartotéky, uspořádané abecedně podle autorů nebo podle předmětu pojednání, soustavně podle desetinného třídění, chronologicky atd., podle toho, k jakému účelu má jeho kartotéka sloužit.

Autor je uveden příjmením a začátečními písmeny křestního jména. Při několika autorech zaznamenáváme nejvýše tři s poznámkou a p. (a jiní). Stavovské a jiné tituly autorů se neuvádějí.

Název spisu je uveden v originálním znění (u ruských prací přepsán latinkou), s příp. překladem do češtiny v závorce.

Následuje *krátký obsah publikace, údaje o počtu stran, obrázků, tabulek, o citované literatuře a cena knihy, potom rok a místo vydání a nakladatel.*

Knihovna, v níž je časopis nebo kniha u nás k dispozici, je uvedena v levém rohu dole zkratkou (na př. Knihovna vysokých škol technických v Praze-Techn. knih. P., v Brně-Techn. knih. B., knihovna Spolku inženýrů - SIA, knihovna Masarykovy akademie práce - MAP a pod.).

U knih registrovaných podle *recenze* v některém časopise, je údaj o recenzi na zvláštním řádku na konci záznamu. Zachyceny jsou tu postupně: datum, kdy uvedené číslo časopisu vyšlo, zkratka názvu časopisu 2), svazek nebo ročník, číslo sešitu a stránka, na níž je recenze otištěna.

První řádek záznamu obsahuje *heslo*, vyjadřující co nejstručněji *obsah publikace*. Má sloužit jednak tomu, kdo užívá ve své kartotéce jako pořádacího principu věcných hesel, jednak jako základ pro celoroční rejstřík *Přehledu* a pro první

informaci o obsahu registrovaného spisu. Číslo před heslem je pořadové číslo záznamu v běžném svazku *Hutnických listů*.

Číslo pod tučně vtištěným heslem udává zařazení záznamu podle soustavy *Mezinárodního desetinného třídění*. 3)

B. Články v časopisech.

Naše velké technické knihovny odebírají několik desítek speciálních časopisů, v nichž jsou uveřejňována pojednání o themech, spadajících do redakčního programu *Hutnických listů*. Články, které hutníka zajímají, vycházejí však pouze asi s jedné třetiny v takovýchto časopisech speciálně hutnických, ostatní jsou uveřejňovány asi z poloviny v časopisech všeobecně technických, zbytek pak v časopisech, kde by je sotva kdo hledal.

Soustavné sledování technického pokroku v časopisecké literatuře je proto obtížné a často velmi nákladné. Úkolem hlídky *Články v časopisech* je informovat čtenáře, jaké nové časopisecké práce, zajímaví hutníka, v poslední době vyšly. Pro hlídku budou zpracovávána (mimo některé speciální časopisy další) všechna periodika, docházející do *Knihovny vysokých škol technických* v Praze I, Klementinum 4, takže obsáhne přehled hutnické literatury, pořízený soustavným sledováním několika set zahraničních vědeckých a technických časopisů a všech význačných časopisů českých, zpracovávaných *Technickým dokumentačním střediskem*. Při tom se budeme snažit, aby tato hlídka byla i časově na výši, to jest, aby se záznamy v ní příliš neopožděovaly za vyjitím registrovaných originálních prací.

Úprava záznamů v této hlídce odpovídá návrhu na mezinárodní normu citací a odkazů na literaturu z r. 1939 5). Záznamy pak jsou věcně roztrženy podle jednotlivých oborů.

1) O programu práce Technického dokumentačního střediska (TDS) viz v článku: Úsilí Masarykovy akademie práce o organizaci technické dokumentace v Československé republice. Zpr. věř. služby techn. 25 (1945) čís. 5, str. 124-127 a *Medonos S.*: O technické dokumentaci. Stroj. Obz. 25 (1945) čís. 21-24, str. 352-356.

2) Zkratky jsou tvořeny podle mezinárodní normy krácení názvů časopisů, uveřejněné v ISA-Bulletin 23: Internationale Regeln für die Kürzung der Zeitschriftentiteln 1939. Německé znění těchto pravidel je obsaženo v normě DIN 1502 Beiblatt z roku 1931 a 1940. Zkratky jsou tvořeny tak (na př. Stroj. Obz., Hutn. I.), aby byly bez zvláštního rejstříku srozumitelné. Obsáhlým rejstříkem zkratk jest na př. anglická publikace A world list of scientific periodicals published in the years 1900-1933, 2. vydání, Londýn a Oxford 1934 nebo *Pflücke, M.*: Periodica chimica. Berlín 1940.

3) Bližší poučení o desetinném třídění viz v článcích: *Keřicha, J.*: O desetinném třídění. Věstn. SIA 11 (1943) číslo 6 a 7, strana 83-85 a 97-98. *Uchytíl, J.*: Třídění technické literatury se zvláštním zřetelem k Mezinárodnímu desetinnému třídění. Stroj. Obz. 22 (1942) číslo 11, 23 a 24, strana 167-170, 356-360 a 379-382 a 23 (1943) číslo 4, strana 70-71.

4) Pro svou vlastní vědeckou potřebu si mohou čtenáři v této knihovně objednat fotokopie jednotlivých v *Přehledu* zaznamenaných pojednání.

5) Viz blíže v článku: *Medonos, S.*: Citování v odborné a vědecké literatuře. Věstn. SIA 11 (1943) číslo 9, strana 127-133.

Podnikové zprávy.

Organizace československého národního průmyslu hutního.

Dr. Alexej Voltr. Praha.

338.45:351.7111:6691.008

Dne 27. října 1945 vyšel ve Sbírce zákonů a nařízení dekret presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů

a některých průmyslových podniků. Tento den je historickým mezníkem v našem hospodářském životě. Je to den, kdy byla dokončena nekrvavá,